

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-315

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Romo, Heidi Marjatta			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Aatteellinen järjestö vailla aatetta: ”Muu – mikä?” : MUU ry:n perustaminen 1980-luvun nousukauden Suomessa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-04-30	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 108 s., 10 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmani käsittelee taiteilijajärjestö MUU ry:n perustamista, ensimmäisiä toimintavuosia ja yhdistyksen piirissä tuotettua poliittista diskurssia suhteessa 1980-luvun talouden nousukauteen Suomessa. MUU ry:n perustivat taiteilijat, joiden työskentely oli monitaiteista eikä edustanut perinteisiä kuvataiteen aloja kuten maalaustaide, grafiikka tai kuvanveisto. Yhdistyksen nimi "muu" tarkoitti apurahahakemuksen kohtaa "muu", jonka anoja täytti siinä tapauksessa, että hänen työnsä ei sopinut hakemuslomakkeissa luokiteltuihin taidekategorioihin.</p> <p>Tutkielmassani tarkastelen yhdistyksen perustamisvaiheita ja ensimmäisiä toimintavuosia Helsingissä 1987–1989. Tänä aikana yhdistys kasvoi 23 aktiivin yhteenliittymästä 328 jäsenen jäsenjärjestöksi.</p> <p>Lähdeaineistona käytän yhdistyksen perustamiseen liittyviä pöytäkirjoja, opetusministeriön asiakirjoja sekä MUUlaisten lehdistössä esittämiä lausuntoja ja kirjoituksia. Taloudellisen tilanteen kartoittamisessa käytän lähdeaineistona arkistoista löytyviä asiakirjoja, tilastollisia selvityksiä sekä taiteen keskustoimikunnan ja valtion taideteostoimikunnan vuosikertomuksia.</p> <p>Tutkielmassa tarkastelen MUUlaisten poliittista diskurssia ja sen muutoksia tutkimusajanjakson aikana. Pohdin, miksi yhdistys perustettiin ja miten perustamisen motiiveja ilmaistiin puheissa, mutta en muotoile vastaukseksi kausaalista selitysmallia.</p> <p>Tarkastelen tutkimusaineistoani genealogisella tutkimusotteella. Genealogisella tutkimusotteella etsitään ilmiöiden syntytapaa (Herkunft) ja rakentumista sen sijaan, että oletettaisiin niille pysyvä perusta.Herkunft on Foucault'n suomennetussa tekstissä Foucault/Nietzsche käännetty sanalla "polveutuminen". Genealogi asettaa tehtäväkseen polveutumisen tutkimuksen – monien alkujen etsimisen. Tiedon genealogia ei laiminlyö käsittämättömiäkään historian episodeja; päinvastoin se viipty alkujen pikkuseikoissa ja sattumissa.</p> <p>Käyttäessäni termiä diskurssi ymmärrän tämän käsitteen siten, että diskurssit ovat käytäntöjä, joilla on institutionaalinen ja produktiivinen luonne. Diskurssit tuotetaan valtasuhteiden kehikossa. Diskurssiin liittyy usein retorinen funktio eli pyrkimys viekotella lukija tai kuulija oman ajattelun piiriin.</p> <p>Tarkastelen MUUlaisten tuottamien asiakirjojen ja julkisuudessa esittämien lausuntojen sisältämiä poliittisia tavoitteita suhteessa kontekstiin. Tutkielmassani esitän, että MUU ry:n perustamisen kontekstin muodostivat toisaalta 1980-luvun lopun taloudellisen nousukauden kiivastuttamat taiteen sijoitusmarkkinat ja toisaalta ajankohdan taideilmapiiri, taideapurahajärjestelmä ja taiteilijajärjestökenttä. Kuvailen MUUlaisen poliittisen retoriikan muutoksia tutkimusajanjakson aikana. Alkuvaiheessa arvosteltiin valtiollista apurahajärjestelmää, myöhemmin keskityttiin vaikuttamaan Suomen nykytaiteen museon perustamissuunnitelmaan.</p> <p>MUU ry perustettiin aikana, jolloin Suomen talouskasvu oli kiivasta. Vuonna 1987 taidekauppa oli Suomen taiteen historiassa poikkeuksellisen vilkasta. Yksityisen taidekaupan suuruudeksi arvioitiin 50-80 miljoonaa markkaa. Suuryritykset tekivät MUU ry:n perustamisvuonna taidehankintoja 16,7 miljoonaa markan edestä. Samana vuonna Suomen valtion taidehankintoihin kohdentamat määrärahat olivat yhteensä 2,3 miljoonaa markkaa.</p> <p>Tutkielmassa väitän, että sijoitusmarkkinoiden kuumeneminen taiteen kentällä antoi merkittävän sykäyksen yhdistyksen perustamiselle, vaikka yhdistyksen perustamista perusteltiin apurahajärjestelmän uudistamispyrkimyksillä.</p> <p>Tutkielmassa väitän myös, että MUU ry loi omalla toiminnallaan puitteet nykyaiteelle sellaisena ilmiönä, kuin miksi nykyaide nyt Suomessa ymmärretään.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords järjestöt perustaminen Suomi 1980-luku MUU ry			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			